

STUDIJSKI POSJET PSIHOONKOLOŠKOM ODJELU INSTITUTA ZA ONKOLOGIJU VENETO (PADOVA)

Tomislav Peharda

Institut za onkologiju Veneto (I.O.V.) u Padovi jedan je od značajnih centara u Italiji za onkološku problematiku. U sklopu multidisciplinarnog pristupa bolesti na Institutu već dugi niz godina djeluje Psihoonkološki odjel. Specifičnost je odjela što se njegov "teren" nalazi na drugim odjelima unutar samoga Instituta, ali i na odjelima Kliničkog bolničkog centra Padova koji je pored Instituta. Važnost i ulogu psihoonkološkog pristupa imao sam priliku upoznati tijekom sedmodnevnog boravku na Psihoonkološkom odjelu.

Zahvaljujući voditeljici odjela prof. dr. sc. Elenori Capovilla te dr. sc. Malihe Shams i onkologu Umbertu Bassiu, omogućen mi je jasan uvid u strukturu i način funkcioniranja psihoonkološkog djelovanja. Sudjelovao sam u svim etapama psihološkog rada s onkološkim pacijentima koji su ocijenjeni specifičnim psihološkim testovima. Skupine testova su uključene od prijema na odjel ili u dnevnu bolnicu sve do pacijentovog otpusta. U poliklinici se različiti specijalisti, ovisno o potrebi, selekcioniraju i dogovaraju interdisciplinarni rad s psihoonkološkim timom. Dnevni je ritam ispunjen radno okupacijskim aktivnostima (art terapija, glazbena terapija) i grupnim radom s pacijentima (ovisno o potrebi sudjeluje i liječnik), a tjedno se provodi grupni rad s obitelji i tehnike relaksacije. Psihoonkološki tim prati pacijente i nakon otpusta iz bolnice i usko surađuje s liječnikom opće prakse i obitelji koja skrbi o bolesniku. Veliku ulogu ima dnevna bolnica koja povezuje zdravstvenu i društvenu sredinu. Ona je most između hospitalnih terapijsko edukativnih intervencija i socijalno-obiteljskog uključivanja u zajednicu. Potreba za multidisciplinarnim pristupom pokazala se kao nužnost ne samo s onkološkim pacijentima i njihovim obiteljima, već i u timskom radu s različitim specijalistima (onkolozi, kirurzi, psihijatri, pedijatri, psiholozi) i stručnim suradnicima (socijalni radnici, volonteri, sestre, njegovatelji, pedikeri...).

Sav rad koncipiran je na modelu Integralnog psihoonkološkog pristupa (*Approccio Psico-Oncologico Integrato*) API koji je plod višegodišnjeg rada prof. Capovilla. Program u glavnim okvirima prati cjelokupno liječenje onkoloških pacijenata i njihovo psihološko stanje. Pacijenti prolaze individualnu i grupnu psihoterapiju i tehnike relaksacije, a tim psihoonkološkog odjela tjedno se sastaje radi organiziranja aktivnosti, diskusija i supervizija kliničkih slučajeva. Za ostale djelatnike u bolnici postoje formacijski susreti, supervizije i suport ovisno o specifičnim situacijama ili njihovim potrebama. Psihološkim se testovima evaluira svaki korak u radu, od uvodnog do završnog dijela.

Od novijih projekata pokrenut je ciklus psihoterapije Mindfulness (modifikacija hatha yoga vježbe, vizualizacija i grupno izmjenjivanje iskustava), zatim projekti Sunce i Atmosfera. Njihov je zajednički cilj poboljšati kvalitetu života oboljelih i što primjerenije integrirati stanje uzrokovano karcinomom.

Dugogodišnje iskustvo i jasan program pokazuju da se ovakav multidisciplinarni pristup prepoznaje kao integralni dio bolničkog sustava. Oboljelima od karcinoma, njihovim obiteljima, samim članovima tima i ostalim suradnicima nudi širu i obuhvatniju paradigmatu nastojeći povezati tjelesnu, psihičku i duhovnu komponentu u liječenju.

Plodonosno sedmodnevno iskustvo na Institutu pridonijeti će i budućoj suradnji između Instituta i OB Pula oko aktivne suradnje i implementacije aspekata API modela unutar naše bolničke psihoonkološke strukture.

PROJEKT "SUNCE"

Projekt Sunce psihoedukativni je trening s tehnikama relaksacije za onkološke pacijente koji moraju obaviti dijagnostičke pretrage (PET, CT, mamografiju), a imaju izraženu anksioznost i napetost. Uključuje one pacijente, od 25 do 70 godina, kojima je potreban psihološka potpora i strukturiranost u izvođenju same pretrage u cilju smanjivanja negativnih emocionalnih stanja. U tretman se uključuju oni koji su na inicijalnom testiranju pokazali povišenu anksioznost (veću od 5 na skali koja stupanj anksioznosti mjeri od 1 do 10). Provodi se kod novodijagnosticiranih pacijenta, u tijeku samog liječenja i za vrijeme *follow up* razdoblja.

Program obuhvaća pet susreta tijekom kojih se pacijent educira teorijski i praktično o samim tehnikama, ovisno o svojim mogućnostima i potrebama. Koristi se kognitivno bihevioralna terapija (KBT) u svrhu kognitivnog restrukturiranja misli i neadekvatnih emocionalni stanja, zatim tehnika rješavanja problema te strategije suočavanja i samopomoći u stresnim situacijama. Postoji mogućnost slušanja glazbe tijekom provođenja tretmana, ako pacijent to želi, tako da se može uključiti i u muzikoterapijsku terapiju koja postoji neovisno o samom projektu.

Pacijenti vježbaju i uče neke od tehnika disanja: autogeni trening, Jacobsonova progresivna mišićna relaksacija i tehnike kratkog disanja.

PROJEKT "ATMOSFERA"

Pilot studija Atmosfera namijenjena je onkološkim pacijentima koji prvi put počinju s kemoterapijom. Nastoji se

Pročelje onkološkoga instituta

promovirati jedan novi, globalan pristup pacijentima, koji nastoji povezati mjesto davanja kemoterapije s djelatnicima i bolesti kako bi se stvorio višedimenzionalan prostor koji će probuditi pozitivne emocije i afirmirati drugačiju strategiju prema životu.

Projekt obuhvaća specijalno uređenu sobu na odjelu ili u dnevnoj bolnici, medicinsku sestru i psihologa čija je odjeća jednake boje kao soba. Oni su s pacijentom cijelo vrijeme dobivanja kemoterapije. Osim toga, soba se ispuni određenim mirisima (aromaterapija), pušta se glazba (muzikoterapija), provodi se terapija dodirrom, po želji pacijenta provode se i tehnike relaksacije. Hipoteza jest, ako za vrijeme dobivanja kemoterapije istovremeno aktiviramo sve čulne podražaje (vizualne, akustične, olfaktivne i taktilne) u ugodnom ambijentu, potičemo opuštenost i reduciramo nuspojave iz psihološkog područja (primjerice nausea, anticipatorno povraćanje, stanja tjeskobe, strah ili depresivne simptome).

Adresa za dopisivanje:

TomislavPeharda,

e-mail:tomislav.peharda@pu.t-com.hr, Tel: 098 1606231

Dr. Tomislav Peharda, prof. dr. Capovilla, dr.sc. Schams